

HAYVANCILIGIMIZIN BUGÜNÜ NASILDIR? YARINI NASIL OLMALIDIR?

1965

- Daha ileri bir Türkiye,
 - Yılda 10 MiLYAR lira kadar daha fazla milli gelir,
 - Dengeli beslenmiş zinde ve yaratıcı bir nesil,
 - ihtiyacımız olan dövizin sağlanması,
 - Geçimini hayvancılığa bağlamış büyük bir kitlenin kalkınması,
 - işsizliğin geniş çapta önlenmesinin
- Yurt hayvancılığının öncelikle geliştirilmesine bağlı olduğuna inanıyoruz...

Lütfen,

Okuyunuz,

Okutunuz,

Duyurunuz ve Savununuz!.

Balıkesir Senatörü
Hasan Ali TÜRKER
Türk Veteriner Hekimleri Derneği Başkanı

Bugün memleketimizde çözüm bekleyen sayısız problemlerimiz vardır. Bu problemlerden biri ve bizce en önemlisi HALKIMIZIN BESLENME PROBLEMİDİR. Çünkü bir insanın dimağı faaliyetlerinin normal çalışabilmesi için her şeyden önce onun, dengeli bir şekilde beslenmiş olması zorunluluğu vardır. Bir insanın dengeli beslenmesi de, biraz sonra açıklanacağı gibi, bir günde tükettiği bitkisel gıdalar yanında belirli oranlarda hayvansal gıdaları da mutlaka alması ile mümkün olur.

İşte biz bugün, çözümü geciktikçe milletimizin yaşama standardını çağdaş görüşlerin dışına iten, aktüel "bir problem" in yani hayvansal üretim sorunlarının ana nedenlerini ve bu konuya bu güne kadar gereken önemin verilmemesi yüzünden yıllık milli gelirimizin ne kadar zarar gördüğünü milletimize aktarmaya çalışacağız,

Türkiye'yi bir çok yanlarıyla yakından meşgul eden bu problemin derinlik ve genişliğini belirtebilmek için daha önce dünyada hayvansal ve bitkisel gıda maddeleri üretimindeki yetersizlikler üzerinde kısaca durmayı faydalı buluyoruz.

Her gün gazeteleri okurken, radyo haber ve yorumlarını dinlerken dünyanın gittikçe bir huzursuzluğa itildiğine tanık bulunuyoruz. Zamanımızda bu huzursuzluğu doğuran politik anlaşmazlıkların, milletlerarası güvensizliklerin, ekonomik krizlerin ve sosyal sarsıntıların gerçek nedenlerine eğilirsek bütün bunların günden güne genişleyen tek bir kaynaktan, AÇLIK TEHLİKESİ 'nden ileri geldiğini görürüz.

Çağımızda bir çok ülkelerde hayvansal ve bitkisel gıda maddeleri üretimi, Dünyada nüfus artışını karşılayabilecek bir potansiyele ulaştırılamamıştır, Bu durum, Dünyada açlık çemberinin gittikçe genişlemesine sebep olmaktadır, Bugün 3 milyarı bulan Dünya Nüfusunun hemen hemen % 80 inin kalite ve miktar bakımlardan bu açlık çemberinin kısıncasına girmiş bulunduğunu anladıktan sonra gelecekte milletçe çabalarımızı nereye yöneltmemiz gerektiği kendiliğinden ortaya çıkar.

Dünyada, bugünkü hayvansal ve bitkisel gıda maddeleri üretim durumunu daha yakından belirtebilmemiz için, ülkeleri 3 büyük grupta toplayacağız. .

1 - İhtiyaçlarının üstünde gıda maddeleri üreten ülkeler :

Kuzey Amerika, Batı Avrupa, Avustralya, Yeni Zelanda gibi ülkeler bu gruba girerler.

2 - Gıda maddesi ihtiyaçlarını zorlukla karşılayan ülkeler :

Sovyet Rusya, Doğu Avrupa, Güney Amerika ve bir kısım Afrika ülkeleri bu gruba girerler.

3 - Topraklarında gıda maddeleri üretimi ihtiyaçlarını karşılayamayan ülkeler :

Hindistan, Pakistan, Mısır ve Türkiye gibi ülkeler de bu gruba girmektedirler.

Nüfus patlamasının en etkili alanına girmiş bulunan 3. grup ülkelerde yeniden ekime alınabilecek toprak ihtiyatları da son sınırına kadar harcanmıştır.

Türkiye'de 1950 den beri 9 -10 milyon hektar mera arazisi bağına demir pulluklar saplanarak ekilebilir arazi haline getirilmiştir. Bayır ve meyilli arazi demeden, yeşil örtüsü üzerinden kaldırılan Anadolu topraklarının bu hali Türkiye'yi erozyon kanserinin pençesine düşürmüştür. Topraklarımızı insafsızca kemiren erozyonu önleyip güzel Anadolu'yu çölleşme kaderinden kurtarmak için bir kısım FAO uzmanları tarafından bu miktar arazinin yeniden mera arazisi haline çevrilmesi önemle tavsiye edilmektedir. İklim ve coğrafi durum nazari itibare alınmadan ekim alanlarının sürekli olarak genişletilmesi Türkiye'yi «UZAKTAN BESLENME» çıkmazına sürüklemiştir.

Bugün bir çok batı ülkelerinde bedene bağlı çalışmanın yerine makine gücünün geçirilmesi, enerji bakımından zengin karbon-hidratlı gıdaların yani tahılların tüketimini durmadan düşürmektedir.

Buna karşılık hacim bakımından küçük fakat beyin çalışmasını destekleyen ve yüksek kabiliyetlerin doğuşuna temel olan hayvansal gıda maddelerinin tüketimi ise sürekli olarak yükselmektedir.

Bundan dolayı bu gibi ülkelerde hayvansal üretim gelirlerinin tarımsal üretim gelirlerindeki payları çok yüksek olmaktadır. Aşağıdaki cetvelde bu durum açıkça görülmektedir.

Bazı ülkelerin tarımsal gelirlerinde hayvansal üretimin payı:

Ülke	Tarımsal gelirden hayvansal gelir payı, %	Ülke	Tarımsal gelirden hayvansal gelir payı, %
Avusturya	63 (1962/63)	İspanya	32 (1960)
B. Almanya	75 (1962/63)	İsviçre	75 (1962)
Belçika	63 (1963)	İtalya	35 (1962)
B. Britanya	62 (1963)	Lüksemburg	85 (1963)
Danimarka	83 (1963)	Norveç	75 (1962)
Finlandiya	85 (1963)	Yunanistan	30 (1950)
Fransa	64 (1963)	Amerika B.D.	59 (1960)
Hollanda	77 (1962)	Türkiye	30 (1962)
İrlanda	77 (1962)		

Bu cetvelin incelenmesi bizi çok enteresan yargılara götürmektedir. Şöyle ki, hayvansal üretim payının tarımsal üretimdeki yükseklik derecesini, o ülkenin ne kadar gelişmiş olduğuna bir işaret kabul edersek, her halde bir hata yapılmamış olur. Bu duruma göre ileri teknolojinin, sağlam ekonomilerin ve yüksek hayat standardının tarım faaliyetlerini ikinci plana iterek, hayvancılık endüstrisini ön plana geçirmiş olduğunu görmekteyiz.

Ülkelerde bu yüksek hayvansal üretime paralel olarak tüketim de yüksektir. Kimi ülkeler, halkın dengeli beslenmesi için, çok yüksek üretimine rağmen bazı hayvansal gıda maddelerini dış ülkelere ithal etmektedirler.

Aşağıdaki listede bazı ülkelerin beslenme durumlarına dair istatistikî bilgileri gözden geçirelim

:

Dünyada bir kısım ülkelerde beslenme durumu :

Ülke	İhtiyaç kcal	kcal	Günde her kişinin tükettiği		
			Protein/g	Hayvansal Protein/g	Yağ/g
A.B.D	2640	3220	97	66	149
Kuzey-Batı Avrupa	2635	3040	81	48	120
Akdeniz Ülkeleri	2430	2660	75	25	74
Doğu Avrupa	2635	2925	78	28	83
Sovyet Rusya	2710	2985	92	26	70
Latin Amerika	2500	2640	66	23	60
Peru		2040	52	13	34
Afrika	2375	2455	64	11	44
Tunus		2170	67	15	28
Kongo		2650	49	4	37
Batı Asya	2400	2365	75	15	39
Doğu Asya	2300	2100	56	8	32
Çin	2300	2200	65	6	32

Yukarıdaki cetvelde görüldüğü gibi kuzey Amerika ve kuzey batı Avrupa ülkelerinde kalori, yağ ve bilhassa hayvansal protein tüketimi ihtiyaçtan oldukça yüksektir. Akdeniz ve doğu Avrupa ülkeleri ile Rusya'da kalori ve yağ tüketimi normal beslenme sınırları içinde bulunmaktadır. Doğu Asya ülkelerinde ise beslenmenin çok fena bir düzeyde bulunduğu görülmektedir.

Yapılan tahminlere göre Türkiye'de bir kişi yılda :

14,7 Kg Et

103,0 Kg. Süt

50.0 Ad. Yumurta tüketmektedir.

Yılda tüketilen bu hayvansal gıda maddelerine göre, memleketimizde bir kişinin günde ancak 19 gr. kadar hayvansal protein tükettiği görülür.

Aslında normal bir insanın günde en az 70 gram protein tüketmesi ve bunun da yine en az 35 gramının hayvansal protein olması gerekmedir.

Bu duruma göre Türk halkı en az protein ihtiyaç düzeyinin bile ancak % 54,3 ünü karşılayabilmektedir. Demek oluyor ki Türkiye, kalitatif açlığın pençesinde kıvrılmaktadır.

Biz bugünkü hayvancılık endüstrimizle 31 milyon nüfusumuzun ihtiyacını karşılayamazken, çok değil, 5 yıl sonra yani 1970 yılında 38 milyona yükseleceği kuvvetle tahmin edilen Türkiye'nin et, süt ve yumurta gibi ihtiyaçlarını nasıl karşılayacağız? Bu sorunun cevabını olumlu bir şekilde vermek mümkün görülmemekle beraber, biz gelecek kuşaklarımızı mutluluğa ulaştıracak tedbirleri

almamızın mümkün olduğuna inanıyoruz. Nüfusumuzun süratle artışı karşısında gelir hayvanlarımızın sayısını yükseltmek gibi basit bir tedbir belki ileri sürülebilir. Hemen işaret edelim ki bir ülke hayvancılığının verimli ve ekonomik olabilmesi, o ülkenin hayvan sayısına değil, ancak hayvanlarının yüksek verime ulaştırılmasına bağlıdır.

Bugün Türkiye'nin iklim şartlarına uyan ortalama bir verim gücü ne sahip hayvan popülasyonunun hayvan üreticisine mal edilememesinin sebepleri çok çeşitlidir. Bunlardan bir tanesini ele alan. Türkiye'nin ekonomik şartlarını yakından tanıyan Profesör BAADE Türkiye üzerinde hazırladığı bir raporda diyor ki: **“Bugün Türkiye hayvancılık endüstrisine, bundan 50 yıl önce batıda uygulanan yem üretim metodları ve hayvan besleme ilkeleri sokulabilmiş olsa, Türkiye kendi ihtiyacını karşılayabildiği gibi yabancı ülkelere de geniş ölçüde hayvansal üretim maddeleri ihraç edebilir...”**

1963 Yılı İstatistiklerine göre Türkiye'de:

32.278.980	Koyun
15.917.910	Keçi
5.587.000	Tiftik Keçisi
12.651.040	Sığır
1.165.860	Manda
48.300	Deve
1.170.770	At
1.887.670	Eşek
204.920	Katır
30.000.000	Kanatlı (takriben)

mevcuttur. Bu miktar hayvan sayısı ile Türkiye dünyada 6 ncı gelmektedir. Sayı itibari ile dünyada altıncı gelmemize rağmen madalyonun bir de ters tarafına yani bu hayvanlardan elde edilen verime bakarsak kendimizi çok arkalarda görürüz.

Çünkü memleketimizde :

Bir inekten yılda ortalama olarak 584 kg süt istihsal edilmektedir. Oysa bu miktar;

Hollanda'da	4.385 Kg.
Danimarka'da	3.640 Kg.
Belçika'da	3.700 Kg.
B. Almanya'da	4.120 Kg.

olduğu gibi son senelerde yılda ortalama bir inekden 5.,000 kg. civarında. Süt istihsal etmekle, çölde kurulan İsrail devleti dünya rekorunu kırmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye mezbahalarında kesilen her ergin;

Sığırdan ortalama	90 Kg
Koyundan	17 Kg

et elde edilebilmekte ve her tavuktan da ancak yılda 50 yumurta istihsal edilmektedir ki, bu rakamlar normal verimlerin çok altındadır.

Hayvancılığa gereken ilginin gösterilmemesi yüzünden, yukarıda sıralanan et, süt ve yumurta gibi gıda maddelerinin çok noksan üretilmesi yanında memleketimizin geniş çapta ihtiyacı bulunan hayvan iş gücü, yavru verimi ve yapağı gibi hayvansal verimlerin de etkilendiği açık ve acı bir gerçektir.

Bir hayvandan normal sınırlar içinde verim alınamaması halinde o hayvan için yapılan bütün

masraflar hemen hemen boşa gidiyor demektir.

Memleketimiz hayvanlarından yukarıda sıralandığı şekilde düşük verim alınmasının aşağıdaki sebeplerden ileri geldiğine inanmaktayız :

- 1 - Bakım ve bilhassa beslenme ile ilgili noksanlıklar,
- 2 - İslah yetersizlikleri,
- 3 - Salgın ve paraziter hastalıklarla savaşta yetersizlik,
- 4 - Personel ve araç noksanlıkları ile bütçe yetersizlikleri,
- 5 - Genç hayvanların vaktinden önce kesimleri,
- 6 - İç ve dış pazarlamada gerekli bir organizasyonun kurulmamış olması,
- 7 - Hayvancılık kredilerinin yetersizliği,
- 8- Yetiştirici organizasyonlarının yokluğu.

Yukarıda sıraladığımız sebepleri kısaca özetleyerek, onların milli gelirimize ne nisbette kayıplara yol açtığını anlatmaya çalışacağız.

Memleketimizde hayvan bakımı mefhumunun ne olduğu henüz yerleşmemiş olduğu gibi maalesef halk tarafından faydasına da pek az inanılmaktadır. Bunun için ne yazın kızgın güneşinde hayvan için bir gölgelik ve ne de kışın sıhhi şartları haiz bir ahır ya da ağıl düşünülmemektedir. Oysa, bu yüzden hayvanın gelişim ve veriminde muhim noksanlıklar olmaktadır.

Yaz mevsiminde seyahat ederken hepimizin koyun sürülerinde şahit olduğumuz acı bir manzara vardır:

Her koyun kendi başını yanmaktan korumak için bir diğerinin karnının altına sokmuştur. Ancak, başını güneşten kaçırarak hayvanın vücudu cayır cayır yanmaktadır. Sulama imkanlarının da yok denecek kadar az olduğu bu durumlarda hayvan verim vermek için değil, kendi canını kurtarmak yani yaşamak çabasındadır.

Bugün Türk hayvancılığı geniş ölçüde ekstansif yani bir mera beslemesine dayanmaktadır. Buna rağmen, 15 - 20 seneden beri, yukarıda da işaret edildiği gibi meralarımız durmadan sürülerek ekili arazi haline getirilmiştir. 20 sene önce 40 milyon hektar yüzölçümü olan meralarımız, bugün 29 milyon hektara düşmüştür. Bu miktar arazi de senenin ancak bir iki ayında üzerinde yeşil ot örtüsü bulunan, hiç bir işe yaramayan sırt ve yamaçlardan ibarettir. Meralarımızdan yılda ne miktarda ot üretildiğine dair bir bilgimiz de yoktur. Ancak yapılan masa başı tahminlerine göre dekardan yılda 51 kg. ot üretilebileceği mümkün görülmektedir. Buna göre yılda 14.463.700 ton kuru ot üretilmektedir ki, bu miktar ancak 54 milyon başı bulan koyun ve keçilerimizin - günde 700 gram üzerinden - bir yıllık ihtiyacına kafi gelmektedir.

Diğer taraftan 1965 yılı tahminlerine göre hayvan yemi olarak ayrılan tahıl miktarı aşağıda gösterildiği gibi 3.390.600 tondur.

Arpa	2.471.000 Ton
Yulaf	446.000 Ton
Mısır	66.500 Ton
Mahlut	407.100 Ton
Toplam	3.390.600 Ton

Buna kepek, küspe ve diğer yem niteliğindeki maddeleri eklersek 4 milyon tona yaklaşır.

Yaptığımız hesaplara göre, memleketimiz hayvanlarının yalnız minimal yaşama payı ihtiyaçlarının, ortalama olarak 11 milyon tonu bulunduğu; buna verim payı ihtiyacını da eklersek ihtiyacın 20 milyon tona yaklaştığı görülür. Bu duruma göre eldeki yem miktarımız , hayvanlarımızın yaşama payı ihtiyaçlarının ancak % 36 sını, eğer verim payını da hesaba katarsak tüm ihtiyacın ancak % 20 sini karşılayabildiği gerçeği gözlerimizin önüne serilir.

Hayvancılığın geliştirilmesinde, ya da hayvandan beklenen normal verimin alınmasında bakım, besleme ve çevre şartlarının rolü % 70 civarında olduğu halde, ıslah yolu ile elde edilecek genetik (veraset) faktörlerin rolü % 30 civarındadır.

Memleketimiz hayvanlarının ıslah edilememe güçlüklerinin başta gelen sebebi, yukarıda kısaca değindiğimiz gibi, bakım ve besleme olanaklarının geniş çapta yetersizliğidir. En mükemmel şekilde ıslah edilmiş bir hayvanı açlığa mahkum bıraktığımız takdirde kısa bir zaman sonra karşımıza dejenere bir tip çıkar.

İste hayvanlarımızın gerek ıslah ve gerekse bakım ve besleme yetersizliklerinden dolayı yukarıda işaret edildiği şekilde et, süt, yumurta ve yapağı verimleri çok düşük bir seviyededir.

Bu şartlar düzeltildiği takdirde, yaptığımız hesaplara göre Türkiye'de hayvansal ürünlerde, yılda aşağıda gösterilen oranlarda bir artış sağlanabileceğine kuvvetle inanmaktayız.

Hayvansal gıda maddesi	Yılda artacağı miktar	Değeri TL
Et, tüm kesilen hayvanlardan	262.516 ton	2.052.364.000
Süt, tüm sağılan hayvanlardan	3.385.410 ton	3.685.410 000
Yumurta	2.500.000.000 adet	750.000.000
Yapağı (Yerli ve Merinos)		135.000.000
Erken kuzu kesiminden	28.000 ton	280.000.000

Diğer taraftan memleket hayvanlarından elde edilen 100 milyon ton civarındaki gübrenin yarısı mera da kalmaktadır. Türkiye dünyada en az *sunî gübre kullanan memleket* olmasına rağmen, Anadolu'nun büyük bir kesiminde geriye kalan gübrenin 25 - 30 milyon tonu toprağın hakkı olduğu halde yakılmakta ve bu yüzden topraklarımız fakirleşmekte ve verimi düşmektedir. Bu miktar gübrenin rayiç fiyat üzerinden değeri 900 milyon lirayı bulmaktadır. Oysa, bu miktar gübrenin toprağa atılması halinde elde edilecek tarımsal ürünlerin miktarı da, bu değer kat kat üstünde olacaktır.

Beslenme noksanlıkları, bakımsızlık, eleman, araç, aşı ve ilaç yetersizlikleri, hayvan sahiplerinin çeşitli nedenlere bağlı ilgisizlikleri yüzünden ileri gelen verim kayıpları ise, aşağıda gösterildiği gibidir:

	Değeri, TL.
Şap hastalığından ileri gelen kayıplar	142.000.000
Çeşitli paraziter hastalıklardan kayıplar	1.100.000.000
Diğer adi ve salgın hastalıklardan kayıplar	1.000.000.000

Yakarıda zikredilen kayıplar, resmen tespiti mümkün olanlara göre yapılan hesaplardan elde edilen sonuçlardır. Aslında bu miktar daha fazladır. Çünkü hastalığa yakalanan hayvanlarla, bunlar arasında ölenlerin büyük bir kısmı, veteriner teşkilatına maalesef bildirilmemektedir.

İşin en tehlikeli tarafı, salgın ve paraziter hastalıklarla yeteri kadar savaşılamadığı müddetce, portör hayvanların sayısı yıldan yıla geometrik diziler halinde artmakta ve gelecek için memleketin başına halli çok güç ve belki de mümkün olamayacak problemler açma istidadını göstermektedir.

Türkiye'nin hayvan deposu durumunda olan doğu bölgeleri ile büyük tüketim merkezleri arasındaki mesafe çok uzaktır. Örneğin, Erzurum İstanbul arası 1.700 km. den fazladır. Yük trenleri bu mesafeyi 4 - 5 günde ancak katedebilmektedir. Hayvanlar vagonlara zor nefes alacak şekilde üst üste doldurulur. Her türlü yeme ve içme imkanlarından mahrum olarak bu mesafeyi ayakta geçirirler. Bu yüzden canlı hayvan nakli dolayısı ile büyük kayıplar meydana gelir. Yapılan araştırmalara göre, çok kötü şartlar altında bu uzun mesafedeki kayıp nispeti en az % 15 kadardır.

1963 Yılında, doğu bölgesinden büyük tüketim merkezlerine sevk edilen hayvanların canlı ağırlığı 100 bin ton kadardır. Yalnız bir bölge için kayıp 15 bin tondur ki bu, 7.500 ton et demektir. Bu miktar et, ortalama olarak 5100 bin nüfuslu bir şehrin !bir yıllık et ihtiyacını karşılayacak kadardır. Bunun para olarak değeri de 67.50.0.000 TL. dir.

Bakım ve besleme yetersizlikleri ve çeşitli hastalıklar dolayısı ile halk elindeki hayvanlardan çok düşük oranlarda yavru elde edilmektedir. Yapılan araştırmalara göre, halk elindeki sığırlardan % 50 - 60 ve koyunlardan % 75 - 80 oranında yavru alınmaktadır. Buna karşılık devlet kurumlarında, sığırlardan % 75 - 80 ve koyunlardan ise % 96 -100 oranında yavru alınmaktadır. Bir kuzuya yeni doğduğunda 30 ve bir buzağıya da 100 Lira değer biçerseniz, noksan yavru almaktan ileri gelen kaybın da ortalama 300 milyon lira değerinde olduğunu görürüz.

Netice olarak diyebiliriz ki, hayvanlarda bakım ve beslenme yetersizlikleri, çeşitli salgın ve paraziter hastalıklarla gereği gibi savaşılmaması, gübrenin yakılması, canlı hayvan naklindeki kusurlar ve düşük oranlarda yavru alınması sebebi ile milli gelirimizde, aşağıda gösterildiği gibi, yılda 10 milyar liranın üstünde bir kayıp olmaktadır.

	Değeri, TL
Et kaybı	2.052.364.000
Süt kaybı	3.685.410 000
Yapağı	135.000.000
Yumurta	750.000.000
Yakılan gübreden	900.000.000
Salgın ve paraziter hastalıklar	2.242.000.000
Yavru verimi düşüklüğü	300.000.000
Canlı hayvan naklinden	67.500.000
Erken kurzu kesiminden	280.000.000
Toplam	10.412.274.000

Şunu hemen belirtmek isteriz ki, yukarıda bulduğumuz rakamlar memleketimiz şartlarına göre ulaşılabileceği kolay olan asgari verim sınırlarına göre bulunmuştur. Bu sınırlar da hayvancılık ekonomisi bakımından en alt sınırı teşkil etmektedir. Oysa, hayvancılık önemli bir milli gelir kaynağı ve memleket davası olarak ele alındığı, gerekli tedbirlerle yatırımlardan kaçınılmadığı takdirde, yılda elde edilecek milli gelirin yukarıda gösterilen miktardan çok daha fazla artabileceğini şimdiden açıkça ifade etmek isteriz.

Komşu ülkelerle Avrupa ortak pazar ülkelerinde geniş çapta hayvansal üretim maddeleri açığı vardır ve bu ülkeler dış ülkelere ithal etme mecburiyetindedirler.

Özet olarak diyebiliriz ki , hayvancılık önemli bir memleket problemi olarak ele alındığı takdirde :

- 1 - Memleketimizde hayvansal ürünlerin istihsalı artacak, halkımızın dengeli bir şekilde beslenmesi mümkün olacaktır.
- 2 - Bugün hayvanlardan insanlara geçmekte olup sinsi olarak seyreden hastalıklar ortadan kalkacak, sıhhatli, dinç, iyi beslenmiş, yaratıcı kabiliyete sahip bir nesil meydana gelecektir,
- 3 - Memleketimizde milli gelir önemli derecede artacak, özellikle köylü ve yetiştiricimizin hayat standardı yükselmiş olacaktır.
- 4 - Yukarıda işaret edildiği gibi komşu ülkelerle Avrupa ortak pazar ülkelerine ihraç imkanı olan sağlanarak memleketin ihtiyacı olan döviz önemli miktarlarda sağlanmış olacaktır.
- 5 - Memleket tarımı rantabiliteye ulaşacak ve hayvancılık mevsimsel bir çalışmayı gerektirmediği, buna karşılık devamlı bir çalışmayı gerektirdiği için, bugün büyük bir problem olarak karşımıza çıkan işsizlik, geniş çapta önlenmiş olacaktır. Yukarıda detaylan ile açıkladığımız kayıpların mümkün olan en kısa zamanda telafisi için aşağıda özetlediğimiz tedbirlerin alınması lüzumuna inanıyoruz :

1. Mevcut meralar her türlü tecavüze karşı titizlikle korunmalı, son senelerde mera arazisinden çalınıp tarla arazisi haline getirilen ve halen verimsiz tarla arazisi niteliğindeki erozyona maruz 9 - 10 milyon hektar tarla arazisi meraya terk edilmeli, erozyonla mücadeleye ve sulamaya önem verilerek yeni suni meralar ve yoncalıklar tesis edilmeli, tane yem istihali artırılmalı ve bu meyanda henüz bakir durumda bulunan soya tarımına önem verilmelidir.

2. Öteden beri iç piyasalarımız, daima hayvan mahsullerinin fiyatlarını düşürücü buna mukabil hububat ve sanayi bitkileri gibi tarım mahsullerinin fiyatlarını sun'i olarak yükseltici ekonomik tedbirlere başvuruyla gelmektedir. Bu hal hayvancılık sahasına yatırım yapmak isteyen yetiştiriciler için en büyük handikaptır. Bu dengesizlik devam ettiği müddetçe hayvancılık ilkel durumdan kurtulamayacaktır. Dengesizliğe örnek olarak gelişmiş ülkelerde hububat fiyatlarının bizdekinden daha düşük buna mukabil et fiyatlarının bizdekinin yaklaşık olarak üç katı olduğunu belirtmekle yetineceğiz.

3. Hayvan yemi ihracatı ve donmuş et, süt tozu gibi mamullerin ithalatı tamamen, durdurulmalı, merinos yapağısı ithalatı tedricen azaltılmalıdır. Komşu ülkelere kasaplık hayvan ihracatını teşvik edici tedbirler alınmalıdır.

4. Hayvancılık kredileri artırılmalı, pazarlama organizasyonları geliştirilmelidir. Kredi ve pazar için elverişli şartlar yaratmak yolu ile hayvancılık kooperatifleri kurulması teşvik edilmelidir. ve bu kooperatiflere bölgede önder rolü verilmelidir.

5. Hayvancılık sektörüne ait plan yatırımları ve bütçe harcamaları bu broşürde belirttiğimiz hizmetleri karşılayacak ölçüde artırılmalıdır.

6. Hizmetlerin istenen hedefe doğru bir düzen içinde yürütülebilmesi için, halen değişik makamlara bağlı bulunan hayvancılık ile ilgili kurumlar Tarım Bakanlığına bağlı bir Müsteşarlık bünyesi içinde toplanmalıdır. Bu kuruluşun devlete önemli bir külfet yüklemeyeceğine ve Kanun yapıcı organlarla yüksek kademedeki icra organlarının küçük bir gayreti ile kısa zamanda gerçekleşebileceğine inanıyoruz.

7. Bakım, besleme, pazar ve kredi şartlarının istenen şekilde düzeltilmesi çalışmalarına paralel olarak, ıslah ve seleksiyon çalışmaları da bir düzen içinde yürütülmelidir. Bunu temin için damızlık yetiştiren kurumlar daha geniş imkanlarla desteklenmeli, sun'i tohumlama teşkilatının kapasitesi artırılmalıdır.

8. Portör hayvan adedini en düşük seviyeye indirebilmek için salgın ve paraziter hastalık mücadeleleri bütün yurt çapında organize edilmeli; günümüz şartlarına göre seri ve tesirli mücadeleye imkan verecek kanun ve tüzükler kısa zamanda yürürlüğe konmalıdır. Mücadele yatırımlarının çok kısa zamanda ve en az on katı ile meyvasını verebileceğine inanmaktayız.

9. Genç hayvanların vaktinden önce kesimlerini önleyecek kanuni ve ekonomik tedbirler alınmalıdır. Yetiştiricileri erken kuzu kesimine sevk eden sebepler arasında en önemlileri;

a) Fazla süt almak,

b) Ayrı bakım zorunluluğu,

c) Kuzu mevsiminde çiftçinin acilen paraya ihtiyacı olmasına karşılık satılacak mahsulü olmamasıdır. Yetiştiricilerin elden çıkartmak zorunda kaldığı kuzuları toplayıp belirli merkezlerde besiyeye alınmasını temin edecek organizasyonlara ihtiyaç vardır.

10. Hayvansal ürünlerin, üretimden tüketimine kadar olan çeşitli safhalarda (üretim, işleme, muhafaza ve nakliye gibi) teknolojik bilgi yoksunluğundan zayiata uğramasını önlemek ve kalitesini yükseltmek, ihracat imkanlarını arttırmakla hayvancılığın gelişmesine yardım edilmelidir.

11. Büyük üretim bölgelerindeki et kombinalarının kapasiteleri artırılarak kasaplık canlı hayvan nakli asgari seviyeye indirilmelidir.

12. Hizmetlerde sürat ve yeterliliği sağlamak için veteriner teşkilatı gerekli araç ve malzemelerle donatılmalıdır.

13. Yetiştiricilerin en kısa ve en etkili şekilde eğitimini sağlamak için sorumlu teşkilat ile devletin diğer kuruluşları (Okullar, TRT., Ordu, Mahalli otoriteler v.s.) arasında işbirliği sağlanmalıdır. Bütün okullar da insan beslenmesi ve köy okullarında da hayvancılık ile ilgili derslerin okutulmasında büyük faydalar görmekteyiz.

14. Bütün ,bu hizmetlerin yürütülebilmesi için yeteri sayıda ve kapasitede personelin mevcut olması gerekir. Halbuki halihazır Veteriner Hekim ve yardımcı personel sayısı bu günün ihtiyacını bile karşılamaktan uzaktır. Hizmetlerin aksamadan yürüyebilmesi için Veteriner Hekim ve sağlık memuru miktarım en az üç misli artırmak gerekmektedir. Bu da, her şeyden önce mesleğin kabiliyetli gençler için cazip hale getirilmesi ve yeni fakülte ve okulların açılması ile mümkün olacaktır.

Sırası gelmişken şunu da belirtelim ki, veteriner hekimler ve yardımcı personel ağır ve yıpratıcı hizmetlerinin maddi ve manevi karşılığını bu güne kadar görememişlerdir. Hizmetler, vatanseverlik ve fedakarlık anlayışı içinde yürütüle gelmiş fakat çoğu zaman meslektaşlar mesleklerinin kendilerine çevre ölçüleri içinde iyi bir istikbal vaat ettiğine inanmakta güçlük çekmişlerdir. Üzüntü ile belirtelim ki, yıllardan beri Veteriner Fakültesine kaydolan öğrencilerin ortalama beşte biri tahsili yarıda bırakıp başka fakültelere gitmekte, mezun olanların ortalama üçte biri geçimini başka sahalarda veya yurt dışında aramakta, lise mezunu bolluğuna ve burs imkanlarına rağmen bazı seneler Veteriner Fakültesi kontenjanını doldurmakta güçlük çekmektedir. Kamu vicdanının bu gerçekleri görerek gerekli tedbirler üzerine eğileceğine samimiyetle inanmaktayız.

Hiç şüphesiz yukarıda gösterilen yıllık milli gelir kaybının bir yılda gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Ancak, iddia ediyoruz ki reel bir şekilde hazırlanacak plan ve projelerle bu, 10 yıl gibi kısa bir süre içinde halledilebilir. On yıl, kalkınmaya azmetmiş bir milletin hayatında bir damla büyüklüğünde önem taşır. Bugün ilkokul 3 üncü sınıfta olan çocuğunuzun doğumunu hatırlarsınız, dün gibi değil mi?

Şimdi memleket aydınlarına ve tüm millete sesleniyoruz!..

Türkiye'nin geleceği için büyük bir milli gelir potansiyeline sahip hayvancılık yıllardan beri ihmal edilmiştir. Bu ihmal yüzünden millet zarar görmüştür. Millet iyi beslenememiştir. İyi beslenemeyen millet yaratıcı kuşaklar yetiştirememiştir. Her alanda geriledikçe gerilemiştir.

Biz diyoruz ki, çok geç kalınmış olmasına rağmen "artık vakit geçmiştir" diye bir şey söz konusu olamaz. Bu işe bir gün önce el atmamız neticeye bir gün daha önce varmamız demektir.

Bütün milletin,

sofrasında et,

Kahvaltısında yumurta,

Büyüyen yavrusuna süt,

yeteri kadar sağlansın istemez misiniz?

Bugüne kadar,

Dünya çapında bilginler, sanatçılar, politikacılar yetiştirememişsek bunun sebebini başka yerde değil, hep ama hep İYİ BESLENEMEMİŞ olmamızda aramalıyız.

Bize yardımcı olunuz.

Bu memleket sorununu bir an önce hep birlikte çözelim..

Kaynak : Türk Veteriner Hekimleri Derneği Yayınları No.: 24, 1965